

„Monitor ASEAN” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualną sytuacją polityczną, gospodarczą i społeczną w państwach Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej, ze szczególnym naciskiem na działania Chin w regionie.

DR MATEUSZ CHATYS

OŚRODEK SPRAW AZJATYCKICH
UNIwersYTET ŁÓDZKI

MONITOR ASEAN

MARZEC 2026

PIERWSZE W HISTORII SPOTKANIE „3+3” CHINY-WIETNAM

W Hanoi odbył się pierwszy w historii ministerialny dialog strategiczny w formule „3+3” między Wietnamem a Chinami. W spotkaniu wzięli udział ministrowie spraw zagranicznych, obrony i bezpieczeństwa publicznego z obu państw. Dialog zaowocował zobowiązaniem do rozszerzenia współpracy w szeregu kluczowych sektorów, w tym w handlu, inwestycjach, rozwoju infrastruktury strategicznej oraz nauce i technologii. Istotnym elementem spotkania było także pogłębienie współdziałania w obszarze bezpieczeństwa, obejmującego zwalczanie przestępczości transgranicznej i cyberprzestępczości, zarządzanie granicami oraz ochronę danych i infrastruktury krytycznej.

I. STOSUNKI WEWNĄTRZ ASEAN

1 marca: Wietnam przyjął ustawę regulującą sztuczną inteligencję (SI).

Wietnam stał się pierwszym państwem z Azji Południowo-Wschodniej, które wprowadziło kompleksową ustawę regulującą sztuczną inteligencję. Dokument koncentruje się na ryzykach związanych ze sztuczną inteligencją i wprowadza obowiązek zapewnienia nadzoru człowieka nad systemami SI, na wzór rozwiązań przyjętych przez Unię Europejską w ramach jej aktu o sztucznej inteligencji. Nowe przepisy nakładają na podmioty tworzące, wdrażające i oferujące systemy SI – zarówno krajowe, jak i zagraniczne – obowiązek jednoznacznego oznaczania treści generowanych przez sztuczną inteligencję, w tym materiałów typu *deepfake*, które mogą być trudne do odróżnienia od rzeczywistości. Firmy muszą również informować użytkowników, gdy komunikują się oni z systemem sztucznej inteligencji, a nie z człowiekiem. Ustawa ma – zgodnie z deklaracjami rządu – umożliwić Wietnamowi integrację z międzynarodowymi standardami regulacyjnymi przy jednoczesnym zachowaniu suwerenności cyfrowej. Choć regulacja stanowi istotny krok instytucjonalny, to jej rzeczywisty wpływ będzie zależeć od przepisów wykonawczych, wytycznych sektorowych oraz praktyki egzekwowania prawa. Ustawa wyznacza ramy odpowiedzialności, nadzoru i zarządzania ryzykiem, lecz nie rozstrzyga wszystkich wątpliwości interpretacyjnych, co może w krótkim okresie generować niepewność po stronie przedsiębiorstw.

2 marca: Australia i Filipiny potwierdziły wzajemne uznawanie certyfikatów marynarskich. Decyzja w tej sprawie ma na celu ograniczenie barier administracyjnych oraz usprawnienie żeglugi i logistyki handlowej między dwoma państwami o silnie morskim profilu gospodarczym. Równocześnie Australia formalnie poparła filipińską inicjatywę (Manila Declaration on Seafarers' Human Rights, Safety and Well-being), koncentrującą się na prawach człowieka, bezpieczeństwie i dobrostanie marynarzy. Władze australijskie podkreślają, że niemal 95% dwustronnej wymiany towarowej z Filipinami odbywa się drogą morską, a w latach 2024–2025 australijskie porty odnotowały rekordową liczbę zawinięć jednostek pływających pod filipińską banderą. W tym kontekście uproszczenie procedur certyfikacyjnych ma przełożyć się na sprawniejsze operacje morskie oraz realizację celów strategicznych zawartych w długofalowej strategii gospodarczej Australii wobec Azji Południowo-Wschodniej do 2040 r.

2 marca: na Filipinach rozpoczęły się przesłuchania w sprawie impeachmentu wiceprezident. Komisja sprawiedliwości Izby Reprezentantów rozpoczęła rozpatrywanie trzech skarg, podczas gdy czwarta została wycofana przez wnioskodawców w celu przyspieszenia procedury. Warto zauważyć, że ta sama komisja w lutym oddaliła dwa wnioski o impeachment wobec prezydenta Marcosa, uznając zarzuty korupcyjne związane z projektami przeciwpowodziowymi za niewystarczająco udokumentowane. Zespół obrony Sary Duterte deklaruje, że oczekuje zastosowania analogicznych standardów oceny materiału dowodowego w jej sprawie, co podkreśla wysoką stawkę polityczną toczącego się postępowania.

2 marca: Mjanma ogłosiła amnestię dla ponad 7,3 tys. więźniów. Generał Min Aung Hlaing ogłosił amnestię dla osób skazanych na podstawie przepisów dotyczących finansowania terroryzmu oraz udzielania schronienia organizacjom uznanym przez władze za terrorystyczne. Od czasu zamachu stanu z 2021 r. za organizacje terrorystyczne uznano środowiska prodemokratyczne oraz ugrupowania zbrojne walczące z armią w wojnie domowej. Równolegle zapowiedziano umorzenie postępowań wobec niemal 12,5 tys. osób oczekujących na proces w sprawach o analogicznych zarzutach. Tego samego dnia ogłoszono również zwolnienie ponad 2,8 tys. innych więźniów oraz dziesięciu cudzoziemców, choć bez ujawnienia szczegółów dotyczących ich spraw. Zwolnienia więźniów można postrzegać zarówno jako gest łagodzący wizerunek junty, jak i element szerszej strategii konsolidacji kontroli politycznej przed formalnym etapem transformacji ustrojowej.

3 marca: Malezja nie uchwaliła poprawki ograniczającej kadencję premiera do 10 lat. Projekt ustawy nie uzyskał wymaganej większości dwóch trzecich głosów – zabrakło dwóch głosów do konstytucyjnego progu 148. Za przyjęciem poprawki opowiedziało się 146 deputowanych, 44 wstrzymało się od głosu, a 32 było nieobecnych, w tym kilku znaczących parlamentarzystów zaplecza rządowego i koalicjantów. Proponowana zmiana miała wprowadzić obiektywny limit sprawowania władzy, niezależny od długości kadencji parlamentu, który może zostać rozwiązany przed terminem. Celem było ograniczenie nadmiernej koncentracji władzy przy jednoczesnym zachowaniu stabilności administracyjnej. Reforma stanowiła realizację obietnic wyborczych koalicji Pakatan Harapan z 2022 r. i była odpowiedzią na doświadczenia długotrwałych rządów Mahathira Mohamada, który sprawował urząd łącznie przez ponad dwie dekady – najdłużej w historii kraju. Zgodnie z obowiązującą konstytucją premier może pełnić funkcję tak długo, jak długo posiada większość w izbie niższej parlamentu.

3 marca: Wietnam zapowiedział stworzenie funduszu rozwoju sztucznej inteligencji (SI). Ministerstwo nauki i technologii utworzy krajowy fundusz rozwoju sztucznej inteligencji na lata 2026–2027, realizując założenia decyzji nr 367/QĐ-TTg dotyczącej wdrożenia ustawy o sztucznej inteligencji, podpisanej przez wicepremiera Nguyễn Chí Dũnga. Inicjatywa ta stanowi element szerszej strategii budowy kompleksowego ekosystemu SI, którego fundamentem będzie Krajowa Baza Danych Sztucznej Inteligencji zlokalizowana w Narodowym Centrum Danych. Zgodnie z przyjętym podziałem kompetencji ministerstwo nauki i technologii odpowiadać będzie za opracowanie standardów danych, regulacji technicznych, modeli algorytmicznych oraz innych kluczowych wytycznych merytorycznych. Z kolei ministerstwo bezpieczeństwa publicznego przejmie odpowiedzialność za infrastrukturę Narodowego Centrum Danych, bezpieczeństwo i ochronę informacji oraz integrację danych źródłowych. Bazy danych związane ze sztuczną inteligencją, tworzone przez ministerstwa, agencje rządowe oraz jednostki administracji lokalnej, mają być systematycznie aktualizowane i połączone z centralną bazą krajową, przy zachowaniu rygorystycznych norm jakości oraz bezpieczeństwa. Równolegle planowany jest rozwój klastrów sztucznej inteligencji w modelu łączącym scentralizowaną infrastrukturę fizyczną z powiązaniem sieciowymi w przestrzeni cyfrowej. Centra mają powstawać w parkach zaawansowanych technologii, wyspecjalizowanych strefach technologii cyfrowych oraz ośrodkach innowacji, przy jednoczesnym wsparciu inwestycji prywatnych w infrastrukturę techniczną obsługującą działalność badawczo-rozwojową.

3 marca: prezydent Korei Południowej złożył dwudniową wizytę na Filipinach. W trakcie wizyty przedstawiciele obu państw podpisali co najmniej dziesięć porozumień, mających na celu pogłębienie współpracy w kluczowych obszarach, takich jak cyfryzacja, rolnictwo, handel i inwestycje, obronność, edukacja oraz wymiana kulturalna. Zakres uzgodnień jest szeroki i obejmuje m.in. współpracę w dziedzinie technologii cyfrowych i innowacji, a także wzmocnienie kooperacji w obszarze rolnictwa, handlu, inwestycji oraz ochrony własności intelektualnej. Istotnym elementem pakietu porozumień są kwestie dotyczące bezpieczeństwa i obronności, w tym zmiany w umowach wykonawczych dotyczących zakupu określonych materiałów obronnych oraz współpraca w sprawach weteranów i kombatantów. Uzgodniono również zacieśnienie współdziałania między policjami obu państw, a także rozwój programów edukacyjnych, w tym nauczania języka koreańskiego w filipińskich szkołach oraz współpracę kulturalną. Podczas wspólnej konferencji prasowej prezydent Marcos podkreślił, że rozmowy objęły szerokie spektrum zagadnień – od bezpieczeństwa i współpracy morskiej, przez kwestie gospodarcze i rozwojowe, po kontakty międzyludzkie – a zawarte porozumienia mają utrzymać dynamikę i nadać nowy impuls strategicznemu partnerstwu między Manilą a Seulem.

4 marca: komisja wyborcza w Tajlandii oficjalnie zatwierdziła wyniki wyborów. Komisja oficjalnie zatwierdziła zdecydowaną większość mandatów zdobytych w lutowych wyborach parlamentarnych, co otworzyło drogę do zwołania nowej Izby Reprezentantów i rozpoczęcia procedury wyboru premiera. Zatwierdzono mandaty wszystkich 100 posłów wybranych z list partyjnych oraz niemal wszystkich deputowanych z okręgów jednomandatowych, doprowadzając łączną liczbę certyfikowanych miejsc do 499 w pięciusetosobowej izbie. Frekwencja w wyborach z 8 lutego wyniosła 37,8 mln wyborców, co odpowiadało 71,42% uprawnionych do głosowania. Zgodnie z ostatecznymi wynikami najwięcej mandatów zdobyła partia Bhumjaithai premiera Anutina Charnvirakula, uzyskując 192 miejsca w parlamencie. Drugą pozycję zajęła progresywna Partia Ludowa ze 120 mandatami, natomiast dawniej dominująca partia Pheu Thai zdobyła 74 miejsca. Kolejne ugrupowanie, Kla Tham, uzyskało 58 mandatów. Zgodnie z konstytucją Tajlandii parlament musi zebrać się w ciągu piętnastu dni od zatwierdzenia co najmniej 95% mandatów, czyli 475 miejsc. Warunek ten został już spełniony, dlatego pierwsze posiedzenie nowej izby spodziewane jest w najbliższym czasie.

5 marca: w Malezji wszczęto śledztwo w sprawie rządowej umowy z brytyjską firmą produkującą chipy. Komisja ds. zwalczania korupcji wszczęła dochodzenie dotyczące podejrzeń nadużycia władzy, oszustw oraz nieprawidłowości w zarządzaniu w związku z umową zawartą pomiędzy rządem Malezji a brytyjskim koncernem technologicznym Arm Holdings. Wartość

porozumienia wynosi około 284 mln USD. Śledztwo koncentruje się na okolicznościach zawarcia kontraktu oraz na możliwych nieprawidłowościach proceduralnych po stronie instytucji państwowych zaangażowanych w projekt. Według szefa komisji Azama Bakiego dotychczas przesłuchano dwanaście osób reprezentujących różne instytucje publiczne, w tym ministerstwo gospodarki, malezyjską agencję rozwoju inwestycji oraz ministerstwo handlu. Władze poszukują również Jamesa Chaia, doradcy byłego ministra gospodarki Rafiziego Ramliego, który nadzorował zawarcie umowy. Zarówno Chai, jak i Ramli odrzucają zarzuty, twierdząc, że postępowanie ma podłoże polityczne. Umowa z Arm Holdings została podpisana w marcu 2025 r. w kontekście nasilającej się rywalizacji technologicznej pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Chinami, która znacząco wpływa na globalne łańcuchy dostaw półprzewodników. Jej celem jest wzmocnienie zdolności produkcyjnych Malezji w segmencie zaawansowanych chipów. Dotychczas kraj koncentrował się głównie na mniej zaawansowanych etapach produkcji, takich jak pakowanie, montaż i testowanie układów scalonych. Współpraca z brytyjską firmą, należącą do grupy SoftBank, ma umożliwić transfer technologii projektowania chipów oraz wsparcie w rozwoju bardziej zaawansowanych procesów.

6 marca: Indonezja wprowadza zakaz dostępu do mediów społecznościowych dla osób poniżej 16 roku życia. Minister komunikacji i spraw cyfrowych Meutya Hafid poinformowała o rozpoczęciu wdrażania zakazu od 28 marca, powołując się na zagrożenia związane z pornografią internetową, cyberprzemocą, oszustwami i uzależnieniem od Internetu. Zakaz będzie wprowadzany etapami, aż wszystkie platformy wypełnią swoje zobowiązania.

7 marca: Pakistan i Zjednoczone Emiraty Arabskie poparły propozycję mediacji Indonezji w konflikcie w Iranie. Prezydent Indonezji Prabowo Subianto podejmuje działania dyplomatyczne zmierzające do złagodzenia napięć na Bliskim Wschodzie, oferując mediację w konflikcie z udziałem Iranu. Inicjatywa ta zyskała poparcie części państw regionu, w tym Pakistanu oraz Zjednoczonych Emiratów Arabskich, co – według przedstawicieli indonezyjskiego rządu – potwierdza rosnącą gotowość krajów muzułmańskich do wspólnego poszukiwania rozwiązań ograniczających eskalację przemocy. Jednocześnie działania prezydenta spotkały się z rosnącą krytyką części środowisk politycznych i religijnych w kraju. Kontrowersje wywołało jego przystąpienie do Rady Pokoju, zainicjowanej przez prezydenta Stanów Zjednoczonych Donalda Trumpa, a także deklaracja gotowości wysłania indonezyjskich żołnierzy w ramach misji pokojowej w Strefie Gazy. Niektórzy przedstawiciele organizacji religijnych oraz opozycji wezwali rząd do ponownego rozważenia udziału w tym przedsięwzięciu. Krytyka dotyczyła również opóźnionej reakcji władz Indonezji na śmierć najwyższego przywódcy Iranu, ajatollaha Alego Chameneiego.

7 marca: w tegorocznej odsłonie filipińsko-amerykańskich manewrów Balikatan weźmie udział około 1000 japońskich żołnierzy. Filipińskie siły zbrojne poinformowały, że ćwiczenia Balikatan 2026 będą jednymi z największych w historii tej inicjatywy. Oprócz żołnierzy filipińskich i amerykańskich wezmą w nich udział siły zbrojne z Japonii, Australii, Kanady, Nowej Zelandii i Francji. Ponadto 18 państw wyśle swoich obserwatorów. Udział japońskich sił samoobrony będzie możliwy dzięki zawarciu z Filipinami umowy o wzajemnym dostępie (Reciprocal Access Agreement, RAA) sił zbrojnych, która weszła w życie 11 września 2025 r. Manewry zostaną zrealizowane w okresie kwiecień-maj bieżącego roku.

9 marca: w Tajlandii powstała nowa koalicja po wyborach z lutego bieżącego roku. Anutin Charnvirakul sfinalizował negocjacje koalicyjne, tworząc szeroki sojusz piętnastu partii. Zgodnie z ustaleniami koalicja dysponuje poparciem około 290 posłów w pięciusetosobowej Izbie Reprezentantów, co zapewnia jej stabilną większość przed planowanym w najbliższych tygodniach głosowaniem nad wyborem premiera. Planowany rząd ma liczyć 36 członków, z czego zdecydowaną większość stanowisk – aż 26 – obejmą przedstawiciele partii Bhumjaithai. Ugrupowanie to ma przejąć kontrolę nad kluczowymi resortami, w tym finansów, handlu, spraw zagranicznych, spraw wewnętrznych oraz obrony. Najważniejszy partner koalicyjny, partia Pheu Thai posiadająca 74 mandaty, otrzyma dziewięć stanowisk w gabinecie, w tym funkcję wicepremiera oraz ministra rolnictwa. Z kolei partia Palang Pracharath, dysponująca pięcioma mandatami, ma objąć jedno stanowisko ministerialne. Ostateczny skład rządu zostanie zatwierdzony dopiero po formalnym wyborze premiera.

9 marca: Indonezja jako drugie państwo w Azji Południowo-Wschodniej pozyska system rakietowy BrahMos. Rzecznik indonezyjskiego ministerstwa obrony Rico Ricardo Sirait poinformował o wejściu w ostatnią fazę negocjacji umowy z Indiami na zakup systemów rakietowych BrahMos o wartości 200-350 mln USD. Pierwszym państwem, które zakupiło tego rodzaju uzbrojenie były Filipiny. Rząd w Manili podpisał umowę w 2022 r. o łącznej wartości niemal 375 mln USD.

10 marca: prezydent Filipin złożył dwudniową wizytę roboczą w Stanach Zjednoczonych. Podczas swojego pobytu w Nowym Jorku Ferdinand Marcos Jr. spotkał się z Sekretarzem Generalnym ONZ António Guterresem, z którym omówił ubieganie się Filipin o miejsce w Radzie Bezpieczeństwa ONZ. Najbliższe wybory niestałych członków RB ONZ na kadencję 2027-2028 zaplanowane są na 3 czerwca 2026 r. Dziesięciu niestałych członków wybiera Zgromadzenie Ogólne ONZ po pięciu na 2-letnie kadencje w ramach grup geograficznych: Afryka (3), Azja i Pacyfik (2), Ameryka Łacińska i Karaiby (2), Państwa Zachodnie i Inne (2), Europa Wschodnia (1).

10 marca: Filipiny nie zmniejszą częstotliwości patroli na Morzu Południowochińskim w związku z rosnącymi cenami ropy naftowej. Rzecznik filipińskich sił zbrojnych ds. Morza Południowochińskiego kontradmirał Roy Vincent Trinidad poinformował o kontynuowaniu wszystkich działań operacyjnych na spornych obszarach Morza Południowochińskiego, pomimo kryzysu w Cieśninie Ormuz oraz jego wpływu na ceny ropy. Podkreślił również, że na początku marca wykryto aktywność 30 statków chińskiej marynarki wojennej oraz straży przybrzeżnej na wodach wyłącznej strefy ekonomicznej Filipin.

11 marca: tajski tankowiec został zaatakowany w rejonie Cieśniny Ormuz. W związku z ofensywą Stanów Zjednoczonych i Izraela na Iran doszło do ataków na tankowce w rejonie Zatoki Perskiej. Wśród zaatakowanych jednostek znalazł się statek pod banderą Tajlandii, który doznał poważnych uszkodzeń maszynowni podczas przepływu przez Cieśninę Ormuz, a trzech członków jego załogi uznano za zaginionych.

13 marca: Tajlandia potępiła Iran za atak na swój statek w Cieśninie Ormuz. Zastępczyni stałego sekretarza w tajskim ministerstwie spraw zagranicznych Sirilak Niyom spotkała się z ambasadorem Iranu w Tajlandii, któremu przekazała protest w sprawie ataku oraz zażądała oficjalnych przeprosin i wyjaśnień ze strony rządu w Teheranie. Statek Mayuree Naree z 23 członkami załogi został trafiony irańskimi pociskami. 20 osób zostało uratowanych przez omańską marynarkę wojenną. Trzy osoby zostały najprawdopodobniej uwięzione w maszynowni statku i zostały uznane za zaginione.

13 marca: ministrowie spraw zagranicznych ASEAN wezwali do zakończenia wojny na Bliskim Wschodzie. Ministrowie spraw zagranicznych oraz gospodarki spotkali się w celu omówienia skutków konfliktu w Iranie. Przedstawiciele państw członkowskich ASEAN podkreślili, że odczuwają już skutki rosnących cen ropy naftowej oraz zakłóceń w handlu, dlatego wezwali do natychmiastowego zaprzestania działań zbrojnych. Minister spraw zagranicznych Filipin Theresa Lazaro poinformowała, że rząd w Manili rozważa zakup ropy z Rosji, ale nie przedstawiła żadnych szczegółów.

13 marca: według japońskich badań opinii publicznej Chiny są najważniejszym partnerem dla państw Azji Południowo-Wschodniej. Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi przez japońskie ministerstwo spraw zagranicznych, większość respondentów z państw członkowskich ASEAN wskazało Chiny jako kluczowego partnera w przyszłości. Na Chiny zagłosowało 52% badanych, natomiast na drugim miejscu znalazła się Japonia z wynikiem 45%. W podobnych badaniach z 2023 r. to Japonia zajęła pierwsze miejsce (43%), a dopiero później Chiny (42%).

16 marca: załoga tajskiego statku zaatakowanego przez Iran w Cieśninie Ormuz wróciła do kraju. 20 członków załogi statku Mayuree Naree wróciło do Tajlandii. Firma Precious Shipping, do której należy statek, wydała oświadczenie z deklaracją zapewnienia wsparcia socjalnego dla wszystkich członków załogi. Niemniej jednak nadal trwają poszukiwania trzech marynarzy, którzy są uznani za zaginionych. Ministerstwo spraw zagranicznych Tajlandii zwróciło się do państw z regionu Bliskiego Wschodu o pomoc w poszukiwaniach.

16 marca: w Mjanmie odbyło się pierwsze posiedzenie parlamentu od czasu zamachu stanu z lutego 2021 r. Parlament Mjanmy zebrał się po raz pierwszy od zamachu stanu z 2021 roku, co stanowi kulminację kontrowersyjnego, wieloetapowego procesu wyborczego zdominowanego przez powiązaną z wojskiem Partię Solidarności i Rozwoju Związku (USDP). W inauguracyjnej sesji liczącej 440 miejsc izby niższej (Pyithu Hluttaw) wzięło udział 337 parlamentarzystów, którzy na stanowisko przewodniczącego izby wybrali Khin Yi – przewodniczącego USDP, byłego generała i szefa policji uważanego za bliskiego sojusznika generała Min Aung Hlainga, przywódcy junty wojskowej rządzącej krajem od czasu przewrotu. Funkcję wiceprzewodniczącego objął Maung Maung Ohn, dotychczasowy minister informacji. Nowo wyłoniony parlament ma w najbliższym czasie dokonać wyboru prezydenta, który obejmie urząd w kwietniu. Jednym z możliwych scenariuszy jest objęcie tej funkcji przez przywódcę junty, generała Min Aung Hlainga, który mógłby formalnie przejść z funkcji wojskowej do cywilnego stanowiska głowy państwa.

19 marca: Anutin Charnvirakul został ponownie wybrany na premiera Tajlandii. Anutin Charnvirakul został ponownie wybrany na stanowisko premiera Tajlandii, stając się pierwszym szefem rządu w tym kraju od dwóch dekad, który uzyskał reelekcję. Jego zdecydowane zwycięstwo w głosowaniu parlamentarnym – przy poparciu 293 z 499 deputowanych, wobec 119 głosów oddanych na lidera opozycji Natthaphong Ruengpanyawut – oznacza uzyskanie silnego mandatu politycznego, który może przyczynić się do względnej stabilizacji sceny politycznej dotychczas charakteryzującej się znaczną niestabilnością. Sukces wyborczy kierowanej przez niego partii Bhumjaithai Party stanowi istotne przesunięcie w układzie sił politycznych. Ugrupowanie to, wcześniej marginalne, zdołało odnieść zdecydowane zwycięstwo w wyborach, korzystając m.in. z nastrojów nacjonalistycznych wzmocnionych napięciami militarnymi z Kambodżą oraz osłabienia dotychczas dominującej partii Pheu Thai. Atutem nowego premiera może być jego zdolność do utrzymywania równowagi między konkurującymi ośrodkami władzy, w tym elitami politycznymi, wojskiem i sądownictwem, które w przeszłości odgrywały decydującą rolę w destabilizacji kolejnych rządów.

22 marca: w Wietnamie zakończyły się wybory do jednoizbowego Zgromadzenia Narodowego. Zgodnie z oficjalnymi wynikami Komunistyczna Partia Wietnamu (KPW) zdobyła 482 z 500 mandatów, co odpowiada blisko 97% składu parlamentu i pozostaje zbliżone do jej reprezentacji w poprzedniej kadencji. Wybory, w których zdecydowana większość kandydatów była powiązana z partią rządzącą, charakteryzowały się również bardzo wysoką frekwencją, przekraczającą 99%, co wpisuje się w dotychczasowy schemat tego typu głosowań. Zgromadzenie Narodowe pełni w wietnamskim systemie politycznym ograniczoną funkcję kontrolną, pozostając w praktyce instytucją zatwierdzającą kluczowe decyzje podejmowane przez kierownictwo partyjne, w tym w zakresie obsady najwyższych stanowisk państwowych. Choć parlament sporadycznie wprowadza poprawki do projektów ustaw, jego rola w kształtowaniu polityki pozostaje wtórna wobec decyzji KPW. Pierwsza sesja nowo wybranego parlamentu, zaplanowana na początek kwietnia, ma kluczowe znaczenie dla formalnego ukształtowania władz państwowych, gdyż deputowani zatwierdzą nominacje na najważniejsze stanowiska, w tym premiera i prezydenta. Oczekuje się, że funkcję głowy państwa obejmie sekretarz generalny partii To Lam, co oznaczałoby dalszą konsolidację władzy i zbliżenie modelu politycznego do rozwiązania funkcjonującego w Chinach, gdzie przywódca państwa łączy najwyższe stanowiska partyjne i państwowe.

22 marca: premier Wietnamu złożył czterodniową wizytę w Rosji. Pham Minh Chinh spotkał się z rosyjskim premierem Michaiłem Miszustinem, z którym omówił pogłębienie współpracy dwustronnej, zwłaszcza w obszarach gospodarczych i inwestycyjnych. Szczególną uwagę poświęcono wdrażaniu umowy o wolnym handlu między Wietnamem a Euroazjatycką Unią Gospodarczą oraz zwiększeniu dostępu do rynków obu państw. Kluczowym filarem współpracy pozostaje sektor energetyczny, w tym tradycyjna współpraca w dziedzinie ropy i gazu, którą strony zamierzają rozszerzać także o nowe obszary, takie jak energetyka odnawialna, czysta energia oraz projekty związane z transformacją energetyczną. Istotnym rezultatem wizyty było podpisanie porozumienia dotyczącego budowy elektrowni jądrowej na terytorium Wietnamu, co uznano za przełomowy krok w rozwoju współpracy w zakresie pokojowego wykorzystania energii jądrowej oraz potencjalny symbol nowego etapu relacji bilateralnych. Równoległe strony zadeklarowały rozwój współpracy w dziedzinie nauki i technologii, w tym w obszarach takich jak technologie informacyjne, sztuczna inteligencja oraz transfer technologii, a także intensyfikację działań w zakresie edukacji, kultury i badań naukowych. Ważnym elementem rozmów była również kwestia współpracy infrastrukturalnej, w tym potencjalnego udziału Rosji w projektowaniu oraz budowie systemów metra w największych wietnamskich miastach.

24 marca: Singapur zacieśnia współpracę z Niemcami w zakresie przemysłu wojskowego.

Singapurska firma ST Engineering podpisała protokół ustaleń o współpracy z niemieckim koncernem stoczniowym ThyssenKrupp Marine Systems (TKMS), co stanowi istotny krok w kierunku pogłębienia współpracy przemysłowej w sektorze obronnym oraz rozwoju infrastruktury serwisowej w regionie Azji i Pacyfiku. Porozumienie przewiduje analizę możliwości utworzenia wspólnego centrum obsługi i utrzymania okrętów podwodnych w Singapurze, które miałyby zapewnić długoterminową gotowość operacyjną jednostek eksploatowanych zarówno przez singapurską marynarkę wojenną, jak i inne państwa posiadające okręty produkowane przez TKMS. Inicjatywa ta wpisuje się w już istniejącą współpracę obu podmiotów, obejmującą wsparcie eksploatacyjne okrętów podwodnych typu 218SG, dostarczonych singapurskiej marynarce wojennej przez TKMS wraz z systemami szkoleniowymi. Utworzenie potencjalnego centrum serwisowego ma umożliwić kompleksową obsługę jednostek, w tym ich modernizację, remonty, wsparcie logistyczne oraz realizację przyszłych zamówień modyfikacyjnych dla klientów międzynarodowych.

26 marca: Filipiny dążą do wzmocnienia współpracy z zakresu bezpieczeństwa z NATO i państwami europejskimi.

Minister obrony Filipin Gilberto Teodoro Jr spotkał się z przewodniczącym Komitetu Wojskowego NATO, admirałem Giuseppe Cavo Dragone, na marginesie forum poświęconemu bezpieczeństwu w Paryżu (2026 Paris Defense and Strategy Forum). Podczas spotkania zostały omówione działania na rzecz istotnego rozszerzenia współpracy obronnej z zakresu rozwijania interoperacyjności, wymiany doświadczeń oraz budowy trwałych mechanizmów koordynacji. Przedstawiciele NATO wyrazili otwartość na pogłębienie współpracy, akcentując znaczenie wymiany informacji oraz najlepszych praktyk jako fundamentu efektywnego partnerstwa.

26 marca: Filipiny odebrały pierwszą od pięciu lat dostawę ropy naftowej z Rosji.

Na Filipiny dotarł transport ponad 700 tys. baryłek rosyjskiej ropy naftowej, co stanowi istotny sygnał zmiany w kierunkach zaopatrzenia energetycznego tego państwa w obliczu narastającego kryzysu surowcowego. Tankowiec Sara Sky, pływający pod banderą Sierra Leone, dostarczył wysokiej jakości ropę pochodzącą z rosyjskiego systemu rurociągowego ESPO, a odbiorcą ładunku jest koncern Petron, operator jedynej rafinerii w kraju, zlokalizowanej w porcie Limay w pobliżu Manili. Jest to najprawdopodobniej pierwsza dostawa rosyjskiej ropy na Filipiny od pięciu lat. Dostawa ta następuje w szczególnie napiętym momencie, gdy władze Filipin ogłosiły stan nadzwyczajny w sektorze energetycznym w związku z zakłóceniami na globalnych rynkach paliw wywołanymi konfliktem na Bliskim Wschodzie, który doprowadził do częściowego zamknięcia strategicznej Cieśniny Ormuz. Kraj, silnie uzależniony od importu surowców energetycznych, zmaga się z gwałtownym wzrostem cen

paliw oraz szybko kurczącymi się rezerwami, które według szacunków mogą wystarczyć jedynie na około 45 dni. W odpowiedzi na pogarszającą się sytuację rząd prowadzi intensywne działania dywersyfikacyjne, poszukując alternatywnych źródeł dostaw, w tym takich, które nie są bezpośrednio dotknięte skutkami konfliktu. Jednocześnie Stany Zjednoczone czasowo złagodziły część ograniczeń dotyczących obrotu rosyjską ropą, co umożliwiło wykorzystanie już transportowanych ładunków. Równoległe filipińskie władze uruchomiły znaczący fundusz kryzysowy na zabezpieczenie dostaw energii oraz zapowiedziały zwiększenie produkcji energii z elektrowni węglowych w celu ograniczenia kosztów energii elektrycznej. Wzrost cen skroplonego gazu ziemnego zmusza kraj do tymczasowego zwiększenia uzależnienia od paliw kopalnych, co rodzi dodatkowe wyzwania środowiskowe. W tym kontekście istotną rolę odgrywa także Indonezja jako kluczowy dostawca węgla, deklarująca gotowość do zwiększenia eksportu na potrzeby Filipin.

27 marca: Filipiny zawarły z Francją umowę o statusie sił wizytujących (Visiting Forces Agreement, VFA). Filipiński minister obrony Gilberto Teodoro i francuska minister ds. sił zbrojnych i weteranów Catherine Vautrin podpisali VFA, która umożliwia prowadzenie wspólnych ćwiczeń wojskowych na terytorium obu państw, co stanowi istotny krok w kierunku pogłębiania współpracy obronnej Manili w kontekście rosnących napięć z Chinami na Morzu Południowochińskim. Porozumienie przewiduje stworzenie ram prawnych dla obecności wojsk i wspólnych działań operacyjnych, zapewniając jednocześnie odpowiedni poziom ochrony prawnej dla żołnierzy uczestniczących w ćwiczeniach. Strony podkreśliły również znaczenie pokojowego rozwiązywania sporów oraz konieczność wzmacniania odporności łańcuchów dostaw w sytuacjach kryzysowych. Zawarcie umowy z Francją wpisuje się w szerszą strategię Filipin polegającą na dywersyfikacji partnerstw wojskowych – Manila posiada już podobne porozumienia z takimi państwami jak Stany Zjednoczone, Australia, Japonia i Nowa Zelandia.

28 marca: Tajlandia zawarła porozumienia w sprawie bezpiecznego tranzytu tankowców przez Cieśninę Ormuz. Tajlandia zawarła porozumienie z Iranem, które ma zapewnić tajskim tankowcom bezpieczny tranzyt przez strategicznie kluczową Cieśninę Ormuz, istotnie ograniczając ryzyko zakłóceń w dostawach surowców energetycznych w warunkach eskalującego konfliktu na Bliskim Wschodzie. Decyzja ta zapadła w odpowiedzi na gwałtowne pogorszenie bezpieczeństwa żeglugi w regionie, gdzie działania irańskich sił doprowadziły do niemal całkowitego zahamowania ruchu morskiego. Według dostępnych danych przepływ surowców spadł o około 95% w pierwszych tygodniach marca. Znaczenie zawartego porozumienia jest szczególnie duże w kontekście strukturalnej zależności państw Azji od dostaw ropy naftowej i gazu skroplonego, z których ponad 80% przechodzi właśnie przez Cieśninę Ormuz.

Zakłócenia w tym obszarze już przełożyły się na trudności zaopatrzeniowe w Azji Południowo-Wschodniej, czego przejawem są m.in. rosnące kolejki na stacjach paliw w Tajlandii. Władze Tajlandii podkreślają, że będą na bieżąco dostosowywać politykę w odpowiedzi na rozwój sytuacji, dążąc do minimalizacji negatywnych skutków dla gospodarki i społeczeństwa.

30 marca: lider junty w Mjanmie ustąpił ze stanowiska naczelnego dowódcy sił zbrojnych. Generał Min Aung Hlaing, przywódca junty wojskowej w Mjanmie i architekt zamachu stanu z 2021 r., ustąpił ze stanowiska naczelnego dowódcy sił zbrojnych, aby ubiegać się o urząd prezydenta w ramach nowego procesu politycznego zapoczątkowanego po pierwszych od czasu przewrotu wyborach parlamentarnych. Decyzja ta wpisuje się w szerszą strategię formalnego przekształcenia władzy wojskowej w struktury cywilne, przy jednoczesnym zachowaniu realnej kontroli nad państwem. Min Aung Hlaing został wskazany jako jeden z kandydatów na wiceprezydenta przez niższą izbę parlamentu, przy czym ostateczny wybór głowy państwa nastąpi spośród trzech nominowanych kandydatów w późniejszym głosowaniu. Proces ten odbywa się w cieniu szeroko krytykowanych wyborów przeprowadzonych na przełomie 2025 i 2026 roku, które – mimo zwycięstwa ugrupowania wspieranego przez wojsko – zostały uznane przez społeczność międzynarodową za pozbawione wiarygodności. Równoległe doszło do istotnych zmian w strukturze dowodzenia sił zbrojnych – stanowisko naczelnego dowódcy objął generał Ye Win Oo, uznawany za bliskiego współpracownika i lojalnego sojusznika dotychczasowego przywódcy.

KOMENTARZ

Ostatnie wydarzenia polityczne w Mjanmie wskazują na istotne przetasowania w strukturze władzy, które mogą przesądzić o dalszym kierunku rozwoju państwa. Rezygnacja generała Min Aung Hlainga ze stanowiska dowódcy sił zbrojnych oraz jego równoczesna nominacja na jednego z kandydatów na wiceprezydenta stanowią element szerszej strategii politycznej, której celem wydaje się formalna transformacja systemu przy zachowaniu realnej kontroli przez wojsko.

Min Aung Hlaing, stojący na czele junty od zamachu stanu w 2021 r., przekazał dowództwo nad armią swojemu bliskiemu współpracownikowi, generałowi Ye Win Oo. Ten ruch nie jest jedynie administracyjną zmianą, lecz wpisuje się w schemat obserwowany wcześniej w historii Mjanmy – liderzy wojskowi

powierzali kluczowe stanowiska osobom lojalnym, aby zabezpieczyć swoją pozycję polityczną.

Nowy dowódca sił zbrojnych uchodzi za zaufanego człowieka Min Aung Hlainga, co sugeruje, że rzeczywista kontrola nad armią pozostanie w rękach dotychczasowego lidera, nawet jeśli formalnie obejmie on funkcję cywilną. Tego rodzaju personalna ciągłość minimalizuje ryzyko wewnętrznych napięć w strukturach wojskowych.

Równolegle do zmian personalnych trwa proces wyboru nowego prezydenta. Parlament, zdominowany przez prorządową Unię Solidarności i Rozwoju (USDP), nominował Min Aung Hlainga na jednego z kandydatów na wiceprezydenta. W praktyce oznacza to, że ma on wysokie szanse na objęcie najwyższego urzędu w państwie, ponieważ ostateczny wybór dokonywany jest przez kontrolowane przez juntę izby parlamentu.

Warto podkreślić, że wcześniejsze wybory parlamentarne, przeprowadzone etapami na przełomie grudnia i stycznia, były szeroko krytykowane jako pozbawione realnej konkurencji politycznej. Dominacja partii powiązanej z wojskiem oraz fakt, że część mandatów nie została obsadzona z powodu trwającego konfliktu zbrojnego, podważają legitymizację całego procesu.

Oficjalna narracja władz wskazuje, że obecne działania mają prowadzić do stopniowego przejścia do rządów cywilnych i zakończenia wojny domowej. Jednak liczne organizacje międzynarodowe oraz niezależni obserwatorzy oceniają ten proces jako pozorny.

Koncepcja „transformacji” wydaje się raczej próbą instytucjonalizacji dominacji wojska niż rzeczywistym oddaniem władzy cywilom. Kluczowym elementem tej strategii może być powołanie nowej Rady Konsultacyjnej Unii – organu, który ma nadzorować zarówno administrację cywilną, jak i wojskową. Ponieważ jej skład będzie zależny od prezydenta, istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że stanie się ona narzędziem utrzymania kontroli politycznej przez Min Aung Hlainga.

Nie można analizować tych wydarzeń w oderwaniu od szerszego kontekstu. Zamach stanu z 2021 r. doprowadził do eskalacji konfliktów etnicznych i pogłębienia kryzysu gospodarczego. Wiele regionów kraju pozostaje poza kontrolą władz centralnych, co utrudnia przeprowadzenie pełnych wyborów oraz stabilizację sytuacji.

Fakt, że dziesiątki mandatów parlamentarnych nadal pozostają nieobsadzone, świadczy o ograniczonej skuteczności państwa oraz o skali destabilizacji. W takich warunkach wszelkie próby „normalizacji” życia politycznego mogą być postrzegane jako działania o charakterze czysto formalnym.

Ostatnie ruchy Min Aung Hlainga wskazują na starannie zaplanowaną strategię przekształcenia swojej pozycji z wojskowej na formalnie cywilną, przy jednoczesnym zachowaniu realnej kontroli nad aparatem państwa. Kluczowe decyzje personalne oraz konstrukcja instytucjonalna nowego systemu sugerują, że nie mamy do czynienia z demokratyzacją, lecz raczej z konsolidacją władzy w nowej formie.

II. STOSUNKI BILATERALNE CHIN Z PAŃSTWAMI ASEAN

4 marca: w Pekinie odbyło się spotkanie przedstawicieli ministerstw spraw zagranicznych Chin i Filipin. Dwudniowe rozmowy wysokich rangą dyplomatów z obu państw, poświęcone zostały napięciom morskim oraz innym kluczowym kwestiom dwustronnym. Strony dokonały wymiany stanowisk w sprawach wpływających na relacje bilateralne, koncentrując się zarówno na sporach dotyczących akwenów morskich, jak i na potencjalnych obszarach współpracy. Jak podkreślił rzecznik filipińskiego resortu spraw zagranicznych do spraw morskich, Rogelio Villanueva Jr., rozmowy stanowią element konsekwentnej strategii Manili polegającej na utrzymywaniu dialogu z Pekinem przy jednoczesnym stanowczym artykułowaniu i ochronie interesów narodowych, zwłaszcza w kontekście sporów na Morzu Południowochińskim. Decyzja o przeprowadzeniu bezpośrednich konsultacji była częściowo odpowiedzią na niedawne incydenty morskie oraz publiczne wymiany stanowisk między przedstawicielami władz filipińskich a ambasadą Chin. Spotkanie w Pekinie wpisuje się w szersze działania dyplomatyczne mające na celu podtrzymanie kanałów komunikacji i pokojowe zarządzanie napięciami na morzu. Rozmowy objęły również kwestie organizacyjne związane z kolejną rundą dwustronnego Mechanizmu Konsultacyjnego Filipiny-Chiny, który stanowi formalną platformę rozwiązywania sporów morskich i innych problemów we wzajemnych relacjach. Rozmowy stanowiły kontynuację wcześniejszych konsultacji przeprowadzonych w styczniu bieżącego roku w Cebu. Warto zaznaczyć, że strona filipińska odniosła się do krytyki tymczasowego porozumienia w sprawie płycizny Second Thomas, które umożliwiło bezpieczną realizację misji zaopatrzeniowych dla żołnierzy stacjonujących na okręcie BRP Sierra Madre. Porozumienie zawarte w ramach mechanizmu konsultacyjnego pozwoliło od lipca 2024 r. na przeprowadzenie 13 rutynowych operacji tego typu.

4 marca: na Filipinach zatrzymano podejrzanych o szpiegowanie na rzecz Chin. Rada Bezpieczeństwa Narodowego (National Security Council, NSC) poinformowała o zatrzymaniu kilku obywateli Filipin podejrzewanych o prowadzenie działalności szpiegowskiej dla chińskiego rządu. Nie ujawniono

szczegółowych informacji o liczbie zatrzymanych ani o ewentualnych zarzutach, ale potwierdzono, iż podejrzani przyznali się do współpracy z chińskim wywiadem i obecnie współpracują z organami ścigania. Według nieoficjalnych informacji w sprawę mogło być zaangażowanych co najmniej trzech Filipińczyków. Jeden z nich miał zostać początkowo zwerbowany poprzez propozycję odpłatnego pisania artykułów opiniotwórczych, gdy pracował na niższym stanowisku w filipińskim ministerstwie obrony. Z czasem zakres współpracy miał rozszerzyć się na przekazywanie informacji dotyczących sporów na Morzu Południowochińskim oraz kontaktów obronnych Filipin z sojusznikami, w tym ze Stanami Zjednoczonymi. Jak przyznał, działalność ta była prowadzona w latach 2023–2025 i dopiero później uświadomił sobie jej rzeczywisty charakter. Warto zaznaczyć, że nie są to pierwsze sygnały o chińskich działaniach szpiegowskich na Filipinach. W 2025 r. zatrzymano kilkunastu obywateli Chin podejrzewanych o pozyskiwanie wrażliwych danych dotyczących obozów wojskowych i infrastruktury krytycznej. Pekin odrzucił te zarzuty jako motywowane politycznie, jednocześnie oskarżając Manilę o stygmatyzację Chin, a także zatrzymując trzech obywateli Filipin pod zarzutem szpiegostwa.

5 marca: Chiny pozyskały informacje na temat filipińskich misji zaopatrzeniowych realizowanych na Morzu Południowochińskim. Rada Bezpieczeństwa Narodowego Filipin poinformowała o poważnym incydencie związanym z naruszeniem bezpieczeństwa informacji dotyczących operacji logistycznych prowadzonych przez filipińskie siły na spornych obszarach Morza Południowochińskiego. Według rzecznika Cornelia Valencii część informacji dotyczących rotacji personelu oraz transportów zaopatrzenia została przekazana chińskim agentom wywiadowczym przez obywateli Filipin. Choć skala incydentu została określona jako ograniczona, ujawnienie danych operacyjnych uznano za poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa personelu uczestniczącego w misjach. Sprawa wyszła na jaw dzień po zatrzymaniu kilku obywateli Filipin podejrzewanych o działalność szpiegowską na rzecz Chin. Według dostępnych informacji zatrzymano co najmniej trzy osoby, choć służby bezpieczeństwa nie wykluczają, że w proceder mogło być zaangażowanych więcej osób. Podejrzani przyznali się do udziału w przekazywaniu informacji i współpracują obecnie z organami bezpieczeństwa, ujawniając szczegóły dotyczące sposobu rekrutacji, zakresu przekazanych danych oraz metod działania sieci wywiadowczej. Jedna z zatrzymanych osób uzyskiwała informacje o rozmieszczeniu sił, harmonogramach misji zaopatrzeniowych oraz rotacji personelu dzięki kontaktowi z pracownikiem filipińskiej straży przybrzeżnej. Dane były następnie przekazywane przy użyciu telefonu wyposażonego w aplikację ukrytą pod pozorem gry mobilnej, która po wprowadzeniu odpowiedniego kodu umożliwiała dostęp do zaszyfrowanej platformy komunikacyjnej służącej do kontaktu z osobą prowadzącą operację. Inny z

podejrzanych wskazał, że jego współpraca rozpoczęła się od pozornie nieszkodliwej propozycji pisania artykułów opiniotwórczych w zamian za wynagrodzenie. Z czasem zakres współpracy rozszerzył się na przekazywanie informacji dotyczących sporów na Morzu Południowochińskim oraz współpracy z zakresu bezpieczeństwa Filipin z sojusznikami, w tym ze Stanami Zjednoczonymi. Schemat rekrutacji odpowiada metodom znanym z innych operacji wywiadowczych, w których potencjalne cele są początkowo pozyskiwane poprzez oferty konsultingu, współpracy eksperckiej lub pracy publicystycznej, a następnie stopniowo nakłaniane do udostępniania coraz bardziej wrażliwych informacji. Władze chińskie odrzuciły jednak oskarżenia wysuwane przez stronę filipińską, twierdząc, że sprawa pozostaje niejasna i nie przedstawiono jednoznacznych dowodów potwierdzających zarzuty.

16 marca: w Hanoi odbył się pierwszy w historii ministerialny dialog strategiczny w formule „3+3” między Wietnamem a Chinami. W spotkaniu wzięli udział ministrowie spraw zagranicznych, obrony i bezpieczeństwa publicznego z obu państw. Strony zgodnie wskazały, że dialog wpisuje się w rozwój kompleksowego partnerstwa strategicznego i ma służyć pogłębianiu koordynacji między instytucjami odpowiedzialnymi za dyplomację, obronność i bezpieczeństwo. Szczególną wagę przypisano równoważeniu kwestii bezpieczeństwa i rozwoju, a także utrzymaniu współpracy zgodnej z zasadami prawa międzynarodowego oraz Kartą Narodów Zjednoczonych. Przedstawiciele Chin wyrazili uznanie dla osiągnięć rozwojowych Wietnamu pod kierownictwem sekretarza generalnego To Lama, natomiast strona wietnamska podkreśliła znaczenie relacji z Chinami jako jednego z priorytetów swojej polityki zagranicznej, deklarując jednocześnie poparcie dla polityki jednych Chin. W wymiarze praktycznym dialog zaowocował zobowiązaniem do rozszerzenia współpracy w szeregu kluczowych sektorów, w tym w handlu, inwestycjach, rozwoju infrastruktury strategicznej oraz nauce i technologii. Istotnym elementem porozumienia jest także pogłębienie współdziałania w obszarze bezpieczeństwa, obejmującego zwalczanie przestępczości transgranicznej i cyberprzestępczości, zarządzanie granicami oraz ochronę danych i infrastruktury krytycznej. Strony zadeklarowały również gotowość do współpracy w operacjach pokojowych, działaniach ratowniczych oraz inicjatywach humanitarnych, a także do koordynacji stanowisk na forach regionalnych z uwzględnieniem centralnej roli ASEAN.

16 marca: chińska ambasada na Filipinach doprowadziła do zaostrzenia sporu o płycinę Scarborough. Do zaostrzenia sporu doszło po opublikowaniu przez chińską placówkę dyplomatyczną dokumentu datowanego na 1990 r., który według strony chińskiej świadczy, że Filipiny nie uznawały wówczas płyciny Scarborough za część swojego terytorium. Władze filipińskie poddały jednak w wątpliwość autentyczność i wiarygodność tego pisma, podkreślając, że

nie będą odnosić się do materiałów o niepewnym pochodzeniu oraz że kwestie suwerenności terytorialnej powinny być rozstrzygane w ramach uznanych procedur prawa międzynarodowego, a nie poprzez publikacje w mediach społecznościowych. Opublikowany przez stronę chińską dokument, przypisywany ówczesnemu ambasadorowi Filipin w Niemczech, sugeruje, że płycizna nie znajduje się w granicach suwerenności terytorialnej Filipin, choć leży w ich wyłącznej strefie ekonomicznej. Pekin wykorzystuje ten materiał jako element argumentacji historycznej wspierającej swoje roszczenia. Filipińskie ministerstwo spraw zagranicznych stanowczo odrzuciło tę interpretację, podtrzymując wieloletnie stanowisko o niepodzielnej i bezspornie uzasadnionej suwerenności nad obszarem znanym lokalnie jako Bajo de Masinloc oraz nad archipelagiem Spratly. Władze w Manili wskazują na szeroki wachlarz dowodów historycznych i prawnych, w tym mapę Murillo Velarde z 1734 r., która była jednym z kluczowych materiałów przedstawionych przed trybunałem arbitrażowym. W orzeczeniu z 2016 r. trybunał uznał, że chińskie roszczenia oparte na tzw. linii dziewięciu kresek nie mają podstaw w prawie międzynarodowym, a działania Chin naruszały suwerenne prawa Filipin w ich wyłącznej strefie ekonomicznej.

17 marca: marynarki wojenne Chin i Wietnamu przeprowadziły pierwsze wspólne ćwiczenia z użyciem ostrej amunicji. Ćwiczenia zrealizowano w Zatoce Tonkińskiej w ramach 40. edycji wspólnego patrolu marynarek wojennych. Wietnamskie fregaty przybyły do portu Fangcheng w chińskim regionie autonomicznym Guangxi, gdzie odbyły się oficjalne spotkania i działania koordynacyjne. Dowódcy obu stron podkreślili, że mechanizm wspólnych patroli przyczynia się do utrzymania bezpieczeństwa i stabilności na akwenie, a także poprawia zdolność reagowania na nietradycyjne zagrożenia, takie jak piractwo czy sytuacje kryzysowe na morzu. Tegoroczny program wyróżniał się rozszerzonym zakresem działań oraz wyższym szczeblem zaangażowania polityczno-wojskowego, czego wyrazem była obecność ministrów obrony obu państw podczas ceremonii portowej oraz ich udział w procesie planowania operacji. Zakres przeprowadzonych ćwiczeń obejmował manewry w szyku, eskortę morską, komunikację sygnałową na morzu, działania antypirackie, operacje poszukiwawczo-ratownicze oraz procedury zapewniania bezpieczeństwa żeglugi. Wprowadzenie ćwiczeń z użyciem ostrej amunicji wskazuje na pogłębiający się poziom zaufania między stronami oraz rosnącą intensywność współpracy wojskowej.

20 marca: Filipiny oskarżyły Chiny o prowokacyjne działania na Morzu Południowochińskim. Filipińskie siły zbrojne oskarżyły chińską marynarkę wojenną o przeprowadzenie niebezpiecznego i prowokacyjnego działania podczas patrolu na Morzu Południowochińskim, polegającego na skierowaniu radaru kierowania ogniem na filipińską fregatę BRP Miguel Malvar. Incydent miał

miejsce w rejonie płycizny Sabina (Sabina Shoal), znajdującym się w wyłącznej strefie ekonomicznej Filipin, około 150 km od wybrzeży Palawanu. Zastosowanie tego typu systemu radarowego, wykorzystywanego do naprowadzania uzbrojenia, zostało uznane za poważne zagrożenie, które mogło doprowadzić do błędnej interpretacji intencji i eskalacji napięcia.

22 marca: Wietnam wyraził sprzeciw wobec rozbudowy przez Chiny rafy Antelope (Antelope Reef) na Morzu Południowochińskim. Władze Wietnamu stanowczo potępiły intensyfikację działań Chin polegających na rekultywacji terenu i rozbudowie infrastruktury na rafie Antelope w archipelagu Paracele, uznając je za nielegalne i naruszające suwerenność państwa. Rząd w Hanoi podkreślił, że wszelkie działania podejmowane na tym obszarze bez jego zgody są nieważne, co wpisuje się w długotrwały spór terytorialny obejmujący również roszczenia Chin i Tajwanu. Według analiz opartych na zdjęciach satelitarnych, prowadzonych przez amerykański ośrodek badawczy CSIS, skala chińskich prac – obejmujących pogłębianie dna morskiego, zasypywanie terenu oraz rozwój infrastruktury – może doprowadzić do przekształcenia rafy w największy obiekt kontrolowany przez Pekin na Morzu Południowochińskim. Szacuje się, że powierzchnia nowo utworzonego lądu osiąga już poziom porównywalny z największymi dotychczasowymi instalacjami Chin w regionie, a tempo prac sugeruje możliwość budowy pasa startowego o długości około 2700 m oraz rozbudowanej infrastruktury wojskowej i logistycznej. Strona chińska utrzymuje, że archipelag Paracele stanowi jej integralne terytorium, a realizowane prace mają charakter wewnętrzny oraz służą poprawie warunków życia, a także rozwojowi gospodarczemu.

23 marca: Filipiny zdementowały doniesienia o wznowieniu rozmów z Chinami w sprawie wspólnych patroli straży przybrzeżnych. Filipińskie ministerstwo spraw zagranicznych podjęło działania mające na celu uspokojenie opinii publicznej w związku z ponownymi rozmowami z Chinami dotyczącymi współpracy morskiej, jednoznacznie podkreślając, że negocjowane zmiany w obowiązującym porozumieniu nie obejmują wrażliwych form współdziałania, takich jak wspólne patrole czy operacje w spornych akwenach. Przedmiotem rozmów jest wyłącznie aktualizacja memorandum z 2016 roku poprzez reaktywację wspólnego komitetu straży przybrzeżnych, który ma pełnić funkcję formalnego kanału komunikacji między obiema stronami. Władze wskazują, że celem tej inicjatywy jest ograniczenie ryzyka incydentów oraz zapobieganie nieporozumieniom na morzu, co ma szczególne znaczenie w kontekście utrzymujących się napięć na Morzu Południowochińskim. Jednocześnie podkreślono, że dialog z Pekinem nie oznacza zmiany stanowiska Filipin w kwestiach suwerenności i roszczeń terytorialnych, które pozostają oparte na normach prawa międzynarodowego.

24 marca: prezydent Filipin zasygnalizował gotowość do wznowienia rozmów z Chinami na temat wspólnego wydobycia surowców energetycznych na spornym obszarze Morza Południowochińskiego. W odpowiedzi na obecny kryzys energetyczny związany z sytuacją na Bliskim Wschodzie Ferdinand Marcos Jr nie wykluczył powrotu do rozmów z Pekinem w sprawie wspólnej eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Pomimo wcześniejszych uzgodnień z 2023 r. dotyczących powrotu do dialogu, postęp był dotąd blokowany przez nierozstrzygnięte spory morskie i terytorialne, które pozostają główną barierą dla realizacji wspólnych projektów.

26 marca: na Morzu Południowochińskim doszło do incydentu z udziałem okrętów filipińskiej i chińskiej marynarki wojennej. Dowództwo Zachodnie sił zbrojnych Filipin poinformowało o niebezpiecznym incydencie morskim w rejonie Wyspy Thitu, gdzie jednostka filipińskiej marynarki wojennej BRP Benguet zmuszona była podjąć działania zapobiegające potencjalnej kolizji z fregatą rakietową typu 054A należącą do chińskiej marynarki wojennej. Strona filipińska oceniła to zachowanie jako naruszenie międzynarodowych przepisów zapobiegania kolizjom na morzu, podkreślając jednocześnie, że dzięki opanowanej i zdecydowanej reakcji załogi BRP Benguet udało się uniknąć eskalacji sytuacji oraz zapewnić bezpieczeństwo personelu. Władze wojskowe wezwały stronę chińską do przestrzegania obowiązujących norm prawa międzynarodowego i zasad bezpieczeństwa żeglugi.

28 marca: w Chinach odbyło się 11. spotkanie w ramach bilateralnego mechanizmu konsultacyjnego Chiny-Filipiny w sprawie Morza Południowochińskiego oraz 24. runda konsultacji przedstawicieli ministerstw spraw zagranicznych. Filipiny i Chiny wznowiły rozmowy dotyczące sporów na Morzu Południowochińskim, podejmując jednocześnie wstępne działania w kierunku potencjalnej współpracy w sektorze ropy naftowej i gazu oraz omawiając kwestie bezpieczeństwa dostaw energii oraz nawozów w kontekście trwającego konfliktu na Bliskim Wschodzie. Jedenasta runda konsultacji w ramach dwustronnego mechanizmu dialogu, zainicjowanego w 2017 r., była pierwszym takim spotkaniem od stycznia 2025 r. i stanowi próbę przywrócenia kanałów komunikacji w warunkach utrzymujących się napięć. Strona filipińska podkreśliła swoje stanowisko oparte na zasadach prawa międzynarodowego, zwracając uwagę na incydenty zagrażające bezpieczeństwu żołnierzy i rybaków oraz akcentując znaczenie dyplomacji i stabilnych mechanizmów komunikacyjnych. Obie strony zadeklarowały postęp w działaniach budujących zaufanie, w tym w zakresie współpracy między strażami przybrzeżnymi, choć równocześnie Chiny wezwały Filipiny do podjęcia konkretnych kroków na rzecz poprawy relacji dwustronnych. Dialog objął także zagadnienia związane z odnawialnymi źródłami energii, rolnictwem, handlem

oraz inicjatywami społecznymi, takimi jak liberalizacja ruchu wizowego i rozwój bezpośrednich połączeń lotniczych.

KOMENTARZ

Ujawnione przez filipińską Radę Bezpieczeństwa Narodowego informacje dotyczące infiltracji struktur państwowych przez osoby przekazujące wrażliwe dane chińskim służbom wywiadowczym stanowią poważny sygnał ostrzegawczy dla systemu bezpieczeństwa państwa oraz dla stabilności sytuacji w regionie Morza Południowochińskiego. Sprawa dotyczy wycieku informacji związanych z misjami zaopatrzeniowymi realizowanymi przez Filipiny dla posterunku znajdującego się na wraku statku BRP Sierra Madre w pobliżu płycizny Second Thomas (Second Thomas Shoal), które są kluczowe dla utrzymania stałej obecności wojskowej oraz obrony suwerenności kraju.

Według oficjalnych informacji przekazanych przez przedstawicieli Rady Bezpieczeństwa Narodowego, służby bezpieczeństwa zatrzymały trzech obywateli Filipin zatrudnionych w instytucjach bezpośrednio powiązanych z systemem obronnym państwa. Byli to pracownicy ministerstwa obrony, marynarki wojennej oraz straży przybrzeżnej. Zgodnie z ustaleniami śledczych mieli oni przekazywać swoim chińskim kontaktom listy personelu wojskowego oraz inne dane o charakterze operacyjnym. Szczególnie wrażliwą kategorię stanowiły informacje dotyczące tzw. misji zaopatrzeniowych, które umożliwiają dostarczanie niezbędnych materiałów, rotację personelu oraz utrzymywanie infrastruktury na filipińskich placówkach znajdujących się na spornych obszarach Morza Południowochińskiego.

Rzecznik Rady Bezpieczeństwa Narodowego Cornelio Valencia określił skalę naruszenia jako niepokojącą, choć jednocześnie zaznaczył, że wyciek miał charakter ograniczony. Według władz filipińskich kanały komunikacyjne wykorzystywane do przekazywania informacji zostały już zidentyfikowane i zamknięte. Valencia podkreślił, że dane dotyczące harmonogramów realizowanych misji są elementem bezpieczeństwa operacyjnego, ponieważ ich ujawnienie może bezpośrednio narazić na niebezpieczeństwo zaangażowany personel biorący. Władze w Manili nie wykluczają również kolejnych zatrzymań w związku z rozwijającym się śledztwem.

Znaczenie tych informacji należy analizować w kontekście rosnących napięć między Filipinami a Chinami na Morzu Południowochińskim w ostatnich latach.

Szczególnym punktem zapalnym pozostaje płycizna Second Thomas w archipelagu Spratly. Na mieliźnie tej znajduje się osadzony na dnie okręt wojenny BRP Sierra Madre, który od końca lat dziewięćdziesiątych pełni funkcję improwizowanej placówki wojskowej obsadzonej przez filipińskich żołnierzy. Z uwagi na ograniczone możliwości infrastrukturalne obiekt ten jest całkowicie uzależniony od regularnych misji zaopatrzeniowych, które zapewniają dostawy żywności, paliwa, części technicznych oraz rotację personelu.

W latach 2023–2024 operacje te stały się jednym z głównych celów presji wywieranej przez Chiny. Jednostki chińskiej straży przybrzeżnej wielokrotnie próbowały blokować filipińskie konwoje zaopatrzeniowe zmierzające w kierunku płycizny Second Thomas. Dochodziło przy tym do licznych incydentów na morzu, w których wykorzystywano manewry wymuszające zmianę kursu, armatki wodne oraz inne środki nacisku. Kulminacja napięć nastąpiła w czerwcu 2024 r., kiedy podczas szczególnie gwałtownej konfrontacji rannych zostało ośmiu filipińskich marynarzy, z czego jeden odniósł poważne obrażenia. Incydent ten znacząco pogłębił kryzys w relacjach dwustronnych.

W odpowiedzi na rosnące ryzyko eskalacji Manila i Pekin osiągnęły w połowie 2024 r. tymczasowe porozumienie dotyczące umożliwienia kontynuowania misji zaopatrzeniowych do BRP Sierra Madre. Uzgodnienie to miało charakter prowizoryczny, lecz w praktyce przyczyniło się do ograniczenia napięć w rejonie płycizny Second Thomas. Jednocześnie chińska presja zaczęła koncentrować się w innych obszarach Morza Południowochińskiego, zwłaszcza w okolicach płycizny Scarborough (Scarborough Shoal) na zachód od wyspy Luzon oraz płycizny Sabina (Sabina Shoal) w archipelagu Spratly.

Ujawnione działania szpiegowskie należy interpretować jako element rywalizacji informacyjnej towarzyszącej sporom morskim i terytorialnym na Morzu Południowochińskim. Według doniesień filipińskiego portalu Rappler w ciągu ostatnich trzech lat Chińczycy mieli z powodzeniem rekrutować młodych pracowników administracji państwowej lub osoby posiadające dostęp do nich w celu uzyskiwania poufnych dokumentów dotyczących bezpieczeństwa i obronności. Cechą wspólną zwerbowanych osób była trudna sytuacja finansowa lub problemy rodzinne, co czyniło je podatnymi na propozycje współpracy.

Szczególnie interesujący jest kontekst, w jakim miały zostać zintensyfikowane działania wywiadowcze. Filipiny w ostatnich latach prowadzą bowiem strategię określaną jako inicjatywa transparentności. Jej celem jest nagłaśnianie chińskich działań uznawanych przez Manilę za agresywne lub niezgodne z prawem międzynarodowym. W ramach tej polityki filipińskie władze zaczęły dopuszczać dziennikarzy do udziału w misjach patrolowych oraz operacjach zaopatrzeniowych na spornych wodach. Materiały publikowane przez media miały na celu pokazanie opinii publicznej skali presji wywieranej przez chińską

straż przybrzeżną oraz milicję morską. Wszystko wskazuje na to, że intensyfikacja działań wywiadowczych jest próbą przeciwdziałania tej strategii poprzez pozyskiwanie informacji umożliwiających wcześniejsze reagowanie na działania filipińskie.

Śledztwo prowadzone przez filipińskie służby ujawniło również nietypowy sposób komunikacji wykorzystywany przez podejrzanych. Jeden z zatrzymanych miał przekazywać informacje poprzez telefon służbowy przy użyciu aplikacji przypominającej popularną grę Tetris, w której ukryto platformę do wymiany zaszyfrowanych wiadomości. Takie rozwiązania wskazują na coraz bardziej zaawansowane metody wykorzystywane w operacjach wywiadowczych prowadzonych w przestrzeni cyfrowej.

Oficjalne stanowisko Chin pozostaje jednoznacznie krytyczne wobec oskarżeń wysuwanych przez władze filipińskie. Rzecznik ambasady Chin Ji Lingpeng stwierdził, że Pekin konsekwentnie kieruje się zasadą nieingerencji w sprawy wewnętrzne innych państw. Według przedstawiciela chińskiej dyplomacji oskarżenia o działalność szpiegowską są nieodpowiedzialne i stanowią element narracji mającej na celu wzmacnianie retoryki o tzw. zagrożeniu ze strony Chin. W opinii Pekinu są to działania propagandowe, które mają podsycać napięcia polityczne.

Ujawnione informacje podkreślają rosnące znaczenie działań wywiadowczych i operacji informacyjnych w rywalizacji na Morzu Południowochińskim. Konflikt coraz wyraźniej przenosi się również do sfery cybernetycznej, informacyjnej oraz instytucjonalnej, gdzie kluczową rolę odgrywa dostęp do danych operacyjnych oraz zdolność do ich ochrony. Z punktu widzenia bezpieczeństwa Filipin incydent ten może doprowadzić do wzmocnienia mechanizmów kontroli wewnętrznej w instytucjach odpowiedzialnych za obronność oraz do zwiększenia nadzoru nad dostępem do wrażliwych informacji.

III. RYWALIZACJA CHINY-USA W ASEAN

2 marca: Malezja potępiła działania Stanów Zjednoczonych i Izraela w Iranie. Malezyjski parlament jednogłośnie potępił niesprowokowany atak na Iran, w wyniku którego zginął najwyższy przywódca Ali Chamenei oraz ponad 40 innych przedstawicieli elity politycznej i wojskowej. Premier Anwar Ibrahim przedstawił w tej sprawie pilny wniosek parlamentarny, podkreślając, że operacja miała miejsce w czasie, gdy Teheran prowadził rozmowy pokojowe z Waszyngtonem przy mediacji Omanu. W ostrych słowach zarzucił państwom zachodnim hipokryzję w kontekście deklarowanej obrony praw człowieka i demokracji. Jednomyślne stanowisko parlamentu, poprzedzone minutą ciszy,

stanowiło rzadki przejaw ponadpartyjnej solidarności w kraju głęboko podzielonym od wyborów w 2022 roku. Malezja wyraziła kondolencje władzom Iranu oraz rodzinom ofiar, w tym dzieci, które zginęły w izraelskim ataku na szkołę podstawową w dystrykcie Minab. Wystąpienie premiera sygnalizowało możliwe przewartościowanie dotychczas ostrożnej polityki Kuala Lumpur wobec Teheranu. Anwar Ibrahim zasugerował zacieśnienie współpracy z Iranem, zwłaszcza w obszarach edukacji i handlu, jako wyraz solidarności. Taka deklaracja ma jednak znaczenie także w kontekście wewnętrznym, gdyż w sunnickiej większości Malezji szyicka odmiana islamu – dominująca w Iranie – nie jest oficjalnie uznawana i bywa postrzegana jako doktryna dewiacyjna. Debacie parlamentarnej towarzyszyły głosy wzywające do bardziej zdecydowanych gestów, w tym bojkotu wydarzeń organizowanych przez ambasadę Stanów Zjednoczonych w Kuala Lumpur, a także postulaty wykorzystania relacji Malezji z państwami Zatoki Perskiej w celu zapobieżenia dalszej eskalacji konfliktu. Rząd podkreślił jednocześnie konieczność zachowania czujności wobec potencjalnych działań odwetowych lub destabilizacyjnych.

2 marca: konflikt na Bliskim Wschodzie wywołał debatę na Filipinach wokół baz wojskowych funkcjonujących w ramach umowy o wzmocnionej współpracy obronnej (Enhanced Defense Cooperation Agreement, EDCA) ze Stanami Zjednoczonymi. Przewodniczący senackiej komisji do spraw stosunków zagranicznych Erwin Tulfo zwrócił uwagę, że sytuacja na Bliskim Wschodzie – ataki przez Iran amerykańskich baz wojskowych i placówek dyplomatycznych w państwach regionu – pokazuje, iż bezpieczeństwo Filipińczyków w pobliżu baz wojskowych objętych EDCA może być zagrożone. EDCA została podpisana w 2014 r. i pozwala na rotacyjne korzystanie przez amerykańskie siły zbrojne ze wskazanych przez rząd obiektów wojskowych. Konflikt na Bliskim Wschodzie został wykorzystany przez niektóre środowiska polityczne na Filipinach do rozpoczęcia debaty wokół EDCA, wskazując przy tym, że umowa może przyczynić się do wciągnięcia Filipin w potencjalny konflikt zbrojny. Przy okazji tej debaty rząd w Manili został zmuszony do podkreślenia, że bazy wojskowe objęte EDCA nie są amerykańskimi obiektami wojskowymi.

3 marca: Stany Zjednoczone zmniejszyły liczbę patroli powietrznych nad Morzem Południowochińskim. Według chińskiego ośrodka badawczego (The South China Sea Strategic Situation Probing Initiative, SCSPI) liczba amerykańskich patroli lotniczych nad Morzem Południowochińskim spadła ze 102 w grudniu 2025 r. i styczniu 2026 r. do 72 w lutym bieżącego roku, czyli o około 30%. Nie podano oficjalnego uzasadnienia zmniejszenia aktywności w tym obszarze, ale może to mieć związek z koncentracją amerykańskich sił zbrojnych na Bliskim Wschodzie w związku z interwencją w Iranie. Ponadto na przełomie marca i kwietnia ma dojść do wizyty Donalda Trumpa w Chinach, a co za tym

idzie Waszyngton może dążyć do deeskalacji potencjalnych napięć przed pierwszą od dziewięciu lat wizytą amerykańskiego prezydenta w Chinach.

4 marca: ministrowie spraw zagranicznych ASEAN wydali wspólne oświadczenie w sprawie konfliktu na Bliskim Wschodzie. W oświadczeniu eskalacja konfliktu została określona „godną ubolewania” i wezwano do natychmiastowego zawieszenia broni po amerykańsko-izraelskim uderzeniu na Iran. Podkreślono również, iż ataki nastąpiły w trakcie trwających wysiłków dyplomatycznych, w tym mediacji prowadzonej przez Oman, co dodatkowo potęguje ich negatywny wydźwięk. Państwa regionu wyraziły poważne obawy o bezpieczeństwo ludności cywilnej oraz stabilność regionalną i globalną, apelując o maksymalną powściągliwość, powrót do dialogu oraz przestrzeganie prawa międzynarodowego i Karty Narodów Zjednoczonych. Stowarzyszenie zapowiedziało gotowość do udzielenia nadzwyczajnej pomocy swoim obywatelom przebywającym w regionie, jeśli zajdzie taka potrzeba. Szczególne znaczenie ma to dla państw o licznej diasporze na Bliskim Wschodzie, takich jak Filipiny i Indonezja. Prezydent Filipin Ferdinand Marcos Jr, którego kraj sprawuje przewodnictwo w ASEAN w 2026 r., wyraził nadzieję na szybkie zakończenie walk i podkreślił potrzebę powściągliwości wszystkich stron. Manila monitoruje sytuację ponad 2 mln filipińskich pracowników w regionie, deklarując gotowość do zapewnienia im wsparcia konsularnego, schronienia, transportu, a w razie potrzeby ewakuacji. Podobne obawy formułuje Indonezja, której około 519 tys. obywateli przebywa na Bliskim Wschodzie, głównie w Arabii Saudyjskiej. Reakcje poszczególnych państw ASEAN były zróżnicowane pod względem tonu, lecz spójne co do apelu o deeskalację. Malezja jednoznacznie potępiła ataki jako naruszenie prawa międzynarodowego i suwerenności, a premier Anwar Ibrahim skrytykował je jako przejaw hipokryzji wobec trwających negocjacji. Singapur wyraził ubolewanie z powodu załamania rozmów i wezwał do powrotu do negocjacji zgodnych z zasadami prawa międzynarodowego. Brunei stanowczo potępiło uderzenie, ostrzegając przed eskalacją przemocy, a Timor Wschodni wezwał do zakończenia kampanii wojskowej przeciwko Iranowi. Tajlandia, Wietnam, Laos i Kambodża wyraziły zaniepokojenie i zaapelowały o dialog, natomiast Mjanma nie wydała oficjalnego stanowiska.

11 marca: Stany Zjednoczone rozpoczęły postępowania w sprawie praktyk handlowych i gospodarczych sześciu państw członkowskich ASEAN. Przedstawiciel handlowy USA Jamieson Greer poinformował o wszczęciu postępowań w ramach sekcji 301 ustawy o handlu z 1974 r. wobec Chin, Unii Europejskiej, Japonii, Indii, Meksyku, Korei Południowej, Tajwanu, Bangladeszu, Szwajcarii, Norwegii, a także szeregu państw Azji Południowo-Wschodniej, w tym Singapuru, Indonezji, Malezji, Kambodży, Tajlandi oraz Wietnam. Według amerykańskich władz w wielu państwach partnerskich występuje trwała nadprodukcja w sektorach przemysłowych, wynikająca z nadmiernych zdolności

produkcyjnych w stosunku do krajowego popytu. Nadwyżki te trafiają następnie na rynki zagraniczne, co zdaniem administracji prowadzi do wypierania produkcji krajowej w Stanach Zjednoczonych lub hamuje nowe inwestycje w amerykańskim sektorze wytwórczym. Według Jamiesona Greera sytuacja ta przyczyniła się w ostatnich dekadach do znaczącej utraty zdolności produkcyjnych w wielu branżach przemysłowych w Stanach Zjednoczonych oraz do rosnącej przewagi konkurencyjnej zagranicznych producentów. Administracja prezydenta Donalda Trumpa traktuje zatem wszcześnie dochodzenia jako element szerszej strategii reindustrializacji gospodarki oraz przenoszenia kluczowych łańcuchów dostaw z powrotem na terytorium Stanów Zjednoczonych.

16 marca: okręt amerykańskiej marynarki wojennej złożył wizytę portową w Manili. Do filipińskiego portu zawinął okręt dowodzenia 7. Floty USA USS Blue Ridge. W ramach wizyty doszło do spotkania przedstawicieli dowództwa amerykańskiej floty z filipińskimi odpowiednikami oraz lokalnymi władzami, podczas którego omówiono działania na rzecz wzmocnienia gotowości operacyjnej, rozwijania zdolności militarnych oraz pogłębiania strategicznego sojuszu. Wizyta wpisuje się w szerszy kontekst intensyfikacji wspólnych działań wojskowych, obejmujących regularne ćwiczenia, które sprzyjają budowaniu interoperacyjności i zdolności do prowadzenia złożonych operacji wielonarodowych i wielodomenowych. Podkreślono, że systematyczna współpraca przekłada się na wymierny wzrost zdolności bojowych oraz efektywności operacyjnej obu stron.

18 marca: Tajlandia, Singapur oraz Stany Zjednoczone przeprowadziły ćwiczenia sił powietrznych Cope Tiger. Siły powietrzne trzech państw zrealizowały 32. edycję ćwiczeń wojskowych Cope Tiger w tajskiej bazie lotniczej Korat oraz na poligonie Chandy. Manewry stanowią istotny element trójstronnej współpracy obronnej, ukierunkowanej na doskonalenie interoperacyjności oraz podnoszenie poziomu gotowości bojowej sił powietrznych. Po stronie singapurskiej zaangażowano 30 samolotów, dwanaście naziemnych systemów obrony powietrznej oraz ponad siedmiuset żołnierzy. W ramach programu szkoleniowego zrealizowano zaawansowane operacje powietrzne w warunkach możliwie najbardziej zbliżonych do realnego pola walki, obejmujące między innymi zadania z zakresu obrony powietrznej, uderzeń precyzyjnych oraz wykorzystania bezzałogowych systemów latających.

20 marca: Filipiny przeprowadziły dwustronne ćwiczenia ze Stanami Zjednoczonymi w ramach tzw. kooperacyjnych aktywności morskich (Maritime Cooperative Activity, MCA). W ramach czwartej odsłony MCA w 2026 r. siły zbrojne obu państw przeprowadziły ćwiczenia morskiej na wodach wyłącznej strefy ekonomicznej Filipin na Morzu Południowochińskim. Ćwiczenia

koncentrowały się przede wszystkim na doskonaleniu łączności i współdziałania między jednostkami, przy jednoczesnym zachowaniu zasad prawa międzynarodowego oraz poszanowania swobody żeglugi i przestrzeni powietrznej. Wśród jednostek biorących udział w MCA po stronie filipińskiej znalazły się fregata rakietowa typu Jose Rizal (BRP Antonio Luna), statek straży przybrzeżnej (BRP Gabriela Silang), samolot wielozadaniowy C-208B, lekkie samoloty szturmowe A-29 Super Tucano oraz śmigłowiec poszukiwawczo-ratowniczy Sokol. Natomiast strona amerykańska była reprezentowana przez okręt USS Blue Ridge (LCC-19).

22 marca: Tajlandia dołączyła do programu PIPIR (Partnership for Indo-Pacific Industrial Resilience). Tajlandia formalnie dołączyła do inicjatywy PIPIR, co stanowi istotny krok w kierunku pogłębiania współpracy przemysłów obronnych oraz wzmacniania odporności łańcuchów dostaw w regionie Indo-Pacyfiku. Decyzja ta została ogłoszona podczas drugiego dorocznego spotkania plenarnego partnerstwa, w którym uczestniczyli przedstawiciele 16 państw (do tej pory z Azji Południowo-Wschodniej zaangażowane były tylko Filipiny i Singapur), zatwierdzając jednocześnie plan działań na rok 2026, ukierunkowany na przyspieszenie współpracy w zakresie produkcji, utrzymania oraz rozwoju technologii wojskowych. Inicjatywa skupia kluczowych partnerów, w tym Stany Zjednoczone, Japonię, Australię oraz państwa europejskie i regionu Indo-Pacyfiku, a jej celem jest przeciwdziałanie niedoborom zdolności produkcyjnych oraz zwiększanie odporności globalnej bazy przemysłowej sektora obronnego w obliczu rosnących wyzwań operacyjnych. Uczestnicy zadeklarowali pogłębienie integracji łańcuchów dostaw, redukcję barier regulacyjnych oraz rozwój zdolności wsparcia technicznego w wysuniętych lokalizacjach, przy jednoczesnym zwiększaniu produkcji kluczowych systemów i komponentów militarnych. W ramach dotychczasowych działań rozwijane są m.in. zdolności serwisowe dla systemów rozpoznawczych P-8 w Australii oraz wspólne standardy dla bezzałogowych systemów powietrznych w regionie. Partnerstwo obejmuje także projekty dotyczące rozwoju technologii dronowych, produkcji silników rakietowych, współpracy w zakresie uzbrojenia oraz tworzenia regionalnych centrów serwisowych, między innymi w Japonii i Korei Południowej. Podkreślono również znaczenie inicjatyw szkoleniowych i wymiany wiedzy, które mają sprzyjać budowaniu interoperacyjności i wspólnych kompetencji. W ujęciu strategicznym PIPIR pełni funkcję wielostronnej platformy koordynacji działań przemysłowo-obronnych, wspierając zarówno bezpieczeństwo regionalne, jak i stabilność gospodarczą poprzez zwiększanie zdolności produkcyjnych oraz odporności systemów logistycznych w regionie Indo-Pacyfiku.

23 marca: Indonezja nie zapłaci za stałe członkostwo w amerykańskiej Radzi Pokoju. Prezydent Indonezji Prabowo Subianto stanowczo podkreślił, że jego kraj nie uiszczy opłaty w wysokości 1 mld USD za stałe członkostwo w Radzie

Pokoju, inicjatywie powołanej przez administrację Donalda Trumpa we współpracy z Katarą i Egiptem w celu negocjacji zawieszenia broni w Strefie Gazy w październiku 2025 r. Dżakarta zobowiązała się jedynie do wysłania kontyngentu pokojowego, a kwestie finansowe nie były nigdy przedmiotem deklaracji – prezydent zaznaczył, że w żadnym momencie nie składał zobowiązań pieniężnych.

25 marca: Filipiny współpracują ze Stanami Zjednoczonymi w celu umożliwienia importu ropy naftowej z państw objętych amerykańskimi sankcjami. Ambasador Filipin w USA Jose Manuel Romualdez poinformował, że intensywnie współpracuje z administracją Stanów Zjednoczonych w celu uzyskania zwolnień i wyjątków umożliwiających zakup ropy z krajów objętych sankcjami amerykańskimi, aby zapewnić stabilne dostawy. Prezydent Ferdinand Marcos Jr podkreślił, że działania rządu mają zagwarantować dostępność paliw przez najbliższe 45 dni, a poszukiwanie alternatywnych źródeł nieobejmujących regionów objętych konfliktem ma zapewnić ciągłość dostaw. Filipiny, niemal całkowicie zależne od importu ropy z Bliskiego Wschodu, przede wszystkim z Arabii Saudyjskiej, dlatego są wrażliwe na wahania cen i przerwy w dostawach.

31 marca: Indonezja wezwała firmy Meta i Google do przestrzegania nowych regulacji dotyczących użytkowników poniżej 16 roku życia. Władze Indonezji podjęły zdecydowane działania wobec globalnych koncernów technologicznych, wzywając przedstawicieli firm Meta i Google w związku z nieprzestrzeganiem nowych regulacji ograniczających dostęp do mediów społecznościowych dla osób poniżej 16 roku życia. Przepisy zobowiązują operatorów platform uznanych za wysokiego ryzyka do dezaktywowania kont należących do nieletnich użytkowników, a ich niewdrożenie może skutkować sankcjami, włącznie z blokadą usług na terytorium kraju. Minister komunikacji i cyfryzacji Meutya Hafid wskazała, że zarówno Meta, jak i Google od początku sprzeciwiały się wprowadzanym ograniczeniom, mimo iż deklarowały wdrożenie mechanizmów ochrony dzieci. Równocześnie ostrzeżenia skierowano także do innych platform, takich jak TikTok i Roblox, które – podobnie jak wcześniej wymienione podmioty – zostały zaklasyfikowane jako środowiska o podwyższonym ryzyku ze względu na możliwość kontaktu z nieznanymi.

KOMENTARZ

Konflikt pomiędzy Stanami Zjednoczonymi i Izraelem a Iranem, zapoczątkowany niespodziewanymi atakami oraz zabiciem najwyższego przywódcy Iranu, ajatollaha Alego Chameneiego, spotkał się z wyważoną reakcją państw Azji Południowo-Wschodniej. Ministrowie spraw zagranicznych państw należących do Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN) opublikowali 4 marca wspólne oświadczenie wzywające do natychmiastowego zawieszenia broni. W komunikacie podkreślono konieczność przestrzegania prawa międzynarodowego oraz postanowień Karty Narodów Zjednoczonych przez wszystkie strony konfliktu. Szczególną uwagę zwrócono na obowiązek ochrony ludności cywilnej w trakcie działań zbrojnych. Jednocześnie ministrowie potwierdzili gotowość do współpracy w celu udzielenia pomocy obywatelom państw Azji Południowo-Wschodniej przebywającym na Bliskim Wschodzie, jeśli sytuacja wymagałaby podjęcia działań ewakuacyjnych lub humanitarnych.

Oprócz wspólnego stanowiska ASEAN poszczególne państwa regionu sformułowały również własne reakcje na rozwój wydarzeń. Najbardziej aktywną postawę przyjął prezydent Indonezji Prabowo Subianto, który już kilka godzin po pierwszych uderzeniach amerykańsko-izraelskich zapropionował wizytę w Teheranie w celu podjęcia mediacji między skonfliktowanymi stronami. Propozycja spotkała się z dyplomatyczną odpowiedzią ambasadora Iranu w Dżakarcie, który wyraził uznanie dla konsekwentnego wsparcia Indonezji wobec Iranu, ale zakwestionował potencjalną skuteczność takiego gestu. Irański dyplomata zasugerował również, że bardziej pożądanym krokiem byłoby jednoznaczne potępienie działań Stanów Zjednoczonych i Izraela. Wewnętrzny kontekst polityczny dodatkowo komplikuje sytuację indonezyjskich władz. Moment rozpoczęcia ataków zbiegł się bowiem z nasilającą się krytyką decyzji Prabowo o przystąpieniu do amerykańskiej inicjatywy Rady Pokoju, której zadaniem ma być koordynacja odbudowy Strefy Gazy. W obliczu nowych okoliczności minister spraw zagranicznych Sugiono poinformował, że Indonezja ponownie rozważa swój udział w tym formacie.

Znacznie bardziej krytyczne stanowisko wobec działań militarnych przyjęły Malezja oraz Brunei. Rządy obu państw wydały oświadczenia, w których jednoznacznie potępiły ataki na Iran, określając je jako poważne naruszenie stabilności regionalnej oraz międzynarodowej. Jednocześnie wezwano wszystkie

strony konfliktu do zachowania maksymalnej powściągliwości w celu uniknięcia dalszej eskalacji napięć. W komunikatach podkreślono, że wszelkie spory powinny być rozwiązywane na drodze dialogu i dyplomacji. Premier Malezji Anwar Ibrahim zwrócił ponadto uwagę na kwestie bezpieczeństwa malezyjskich obywateli przebywających w Iranie oraz w innych państwach Bliskiego Wschodu, wskazując na konieczność monitorowania sytuacji, a także przygotowania odpowiednich procedur ewakuacyjnych.

Inne państwa regionu skoncentrowały się przede wszystkim na kwestiach bezpieczeństwa swoich obywateli pracujących lub mieszkających w państwach objętych konfliktem. Tajlandia oraz Filipiny szczególnie mocno podkreśliły potrzebę przygotowania planów ewakuacyjnych. Tajskie ministerstwo spraw zagranicznych poinformowało, że w regionie Bliskiego Wschodu przebywa około 110 tys. obywateli tego kraju, z których znaczna część (ok. 65 tys.) jest zatrudniona w Izraelu. W związku z pogarszającą się sytuacją bezpieczeństwa wprowadzono stan podwyższonej gotowości oraz rozpoczęto przygotowania do ewentualnej ewakuacji. Podobne stanowisko zaprezentowały władze Filipin. Prezydent Ferdinand Marcos Jr. oświadczył, że dobro i bezpieczeństwo ponad 2 mln Filipińczyków pracujących na Bliskim Wschodzie stanowi absolutny priorytet rządu.

Pozostałe państwa regionu, takie jak Kambodża, Singapur oraz Wietnam, również wydały oficjalne komunikaty wyrażające ubolewanie z powodu niepowodzenia wysiłków dyplomatycznych, które mogły zapobiec wybuchowi konfliktu. W ich oświadczeniach podkreślono przede wszystkim konieczność ochrony własnych obywateli przebywających na Bliskim Wschodzie oraz monitorowania rozwoju sytuacji. Wskazuje to na dominującą w regionie pragmatyczną orientację polityki zagranicznej, w której pierwszoplanową rolę odgrywają kwestie bezpieczeństwa obywateli i stabilności gospodarczej.

Oprócz bezpośrednich zagrożeń dla ludności cywilnej państwa Azji Południowo-Wschodniej przygotowują się również na potencjalne konsekwencje gospodarcze konfliktu. Szczególne obawy budzi możliwość gwałtownego wzrostu cen energii na rynkach światowych. Tajlandia podjęła szybkie działania prewencyjne w celu zabezpieczenia własnych rezerw surowcowych, decydując się na wstrzymanie eksportu ropy naftowej oraz produktów naftowych. Indonezja z kolei znalazła się w trudnej sytuacji logistycznej z powodu dwóch państwowych tankowców, które utknęły w Cieśninie Ormuz, jednym z kluczowych punktów tranzytowych światowego handlu ropą. W odpowiedzi na zakłócenia dostaw z regionu Zatoki Perskiej władze w Dżakarcie zapowiedziały zwiększenie importu ropy ze Stanów Zjednoczonych w celu zrekompensowania potencjalnych niedoborów.

Szczególnie wrażliwa na wahania cen surowców energetycznych pozostaje gospodarka Filipin. Według raportu przygotowanego przez bank ING kraj ten importuje ponad 90% zużywanej ropy z państw Zatoki Perskiej. W przeciwieństwie do wielu innych państw regionu filipiński rząd nie stosuje szerokiego systemu subsydiowania paliw, co sprawia, że gwałtowne wzrosty cen mogą bezpośrednio przełożyć się na koszty transportu, produkcji oraz poziom inflacji.

Konflikt na Bliskim Wschodzie rodzi także istotne konsekwencje strategiczne dla regionu Indo-Pacyfiku. Przeniesienie części amerykańskich zasobów wojskowych oraz uwagi strategicznej w kierunku Iranu wywołało pytania o wiarygodność amerykańskich zobowiązań obronnych wobec sojuszników w Azji. Chiński ośrodek badawczy (The South China Sea Strategic Situation Probing Initiative, SCSPI) poinformował, że w lutym liczba patroli amerykańskich samolotów rozpoznawczych operujących nad Morzem Południowochińskim spadła o około 30%. Zmniejszenie aktywności wojskowej zostało powiązane z koniecznością przekierowania części zasobów na Bliski Wschód.

Reakcje państw ASEAN na konflikt pokazują charakterystyczną dla regionu kombinację ostrożności dyplomatycznej, pragmatyzmu gospodarczego oraz troski o bezpieczeństwo własnych obywateli. Jednocześnie wydarzenia te uwypuklają rosnące znaczenie globalnych powiązań politycznych i ekonomicznych, które sprawiają, że konflikty w odległych regionach świata mogą mieć bezpośrednie konsekwencje dla stabilności i bezpieczeństwa państw Azji Południowo-Wschodniej.

**OŚRODEK SPRAW
AZJATYCKICH**
Uniwersytet Łódzki

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

